

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης : 173/2014
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΤΜΗΜΑ Α΄
Συνεδρίαση της 14^{ης} Μαΐου 2014

Σύνθεση :

Πρόεδρος : Μιχαήλ Απέσσος, Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Μέλη : Κωνσταντίνος Χαραλαμπίδης, Στυλιανή Χαριτάκη, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Γαρυφαλιά Σκιάνη, Κωνσταντίνος Κατσούλας, Δημήτριος Μακαρονίδης, Αλέξανδρος Ροϊλός, Κυριακή Παρασκευοπούλου, Ελένη Πασαμιχάλη, Χριστίνα Διβάνη, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια : Εμμανουέλα Πανοπούλου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Έγγραφο Ερωτήματος : Το υπ' αριθ. πρωτ. Δ10Α 1150200/2852/ΕΞ 2013/27-9-2013 έγγραφο της Δ/σης Δημόσιας Περιουσίας/ Γενική Δ/νηση Δημόσιας Περιουσίας και Εθνικών Κληροδοτημάτων/Γενική Γραμματεία Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών

Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται: α) Με ποια κριτήρια, πλην των αρχαιολογικών, χαρακτηρίζεται ένας θησαυρός ως δημόσιος β) Πως ερμηνεύεται ο όρος «εξ οιασδήποτε άλλης αιτίας» του άρθρου μόνου του ν. 6133/1934 γ) Εάν ο φερόμενος ως θησαυρός στο υποβληθέν προς την ερωτώσα υπηρεσία αίτημα άδειας ανεύρεσής του, θεωρείται δημόσιος θησαυρός κατά την έννοια του ν.6133/1934 δ) Εάν το αναφερόμενο στην αίτηση ξένο κράτος έχει δικαιώματα επί του φερόμενου θησαυρού ε) Ποια διαδικασία ακολουθείται εάν ο κύριος του φερόμενου θησαυρού είναι γνωστός

(ιδιωτικός) αλλά ο θησαυρός είναι κρυμμένος σε δημόσιο ακίνητο στ) Εάν μπορεί να δοθεί άδεια εκσκαφής για ανεύρεση κρυμμένου θησαυρού σε εταιρία.

*****

Επί του παραπάνω ερωτήματος το Α' Τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους γνωμοδότησε ως ακολούθως:

I. ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Στο έγγραφο του ερωτήματος εκτίθενται τα εξής : «Στην υπηρεσία κατατέθηκε αίτηση της εταιρίας «SPECIAL PURPOSE INSTRUMENT SOFRENO HELLAS LTD», με την οποία αυτή ζητά άδεια ανεύρεσης κρυμμένου θησαυρού με εφαρμογή των διατάξεων του ν. 6133/1934 και του άρθρου 1093 του ΑΚ, γιατί σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της, από το αρχείο διπλωματικών αποστολών της Γαλλίας όπου φαίνεται καταγεγραμμένη υπόθεση που δεν ολοκληρώθηκε, προκύπτει ότι, περί το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου εστάλη χρηματαποστολή που περιλαμβάνει 200.000 χρυσά γαλλικά φράγκα (napoleons, κοκοράκια) σε συσκευασία 8 ξυλοκιβωτίων που ανήκαν στη Γαλλική Κυβέρνηση και απωλέσθησαν καθόσον κατά τη μεταφορά «αυτόβουλα και κατά παράβαση εντολών και διαταγών» αποθηκεύθηκαν προσωρινά σε δημόσιο κτήμα και συγκεκριμένα σε αστικό χώρο προαστίου της Θεσσαλονίκης, μέχρι την ομαλοποίηση της τότε επικρατούσας κατάστασης.

Περαιτέρω, με την 582/1981 γνωμοδότηση του Β' Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους έγινε δεκτό ότι δεν μπορεί να χορηγηθεί άδεια ανεύρεσης κρυμμένου θησαυρού σε ιδιωτικό ακίνητο, εφόσον δεν προσδιορίζεται η ιδιότητα του αναζητούμενου θησαυρού ως δημόσιου ενώ παράλληλα εκείνος που ζητά την άδεια είναι τρίτος σε σχέση προς το ιδιωτικό ακίνητο, στο οποίο είναι κρυμμένος ο υποτιθέμενος θησαυρός».

Με δεδομένο το ως άνω πραγματικό υποβλήθηκαν τα αναφερόμενα στην αρχή της παρούσας ερωτήματα.

II. ΚΡΙΣΙΜΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. Στις διατάξεις του άρθρου μόνου του ν. 6133/1934 «Περί χορηγήσεως αδείας προς ενέργεια ανασκαφών, για την ανεύρεση θησαυρού» (ΦΕΚ 172 Α') ορίζονται τα εξής: «1. Επιτρέπεται εις τον Υπουργόν των Οικονομικών να παραχωρεί τοις καταδείκταις άδειαν ανευρέσεως εις εθνικά ή ιδιόκτητα κτήματα ή εις λίμνας ή χωρικάς θάλασσας κεκρυμμένου θησαυρού, ανήκοντος εις το Δημόσιον και συνισταμένου είτε εις χαρτονομίσματα οιασδήποτε Επικρατείας είτε εις νομίσματα χρυσά ή αργυρά ή άλλα οιασδήποτε αξίας τιμαλή πράγματα, εφ'ών το Δημόσιο κέκτηται δικαίωμα ως εκ του πολέμου είτε εξ οιασδήποτε άλλης αιτίας, εξαιρουμένων των αντικειμένων των εχόντων αρχιολογικήν αξίαν, περί των ειδικών νόμων προνοούσιν. 2. Κατά την έκδοσιν της άνω Υπουργικής αδείας ορίζονται και οι αντιπρόσωποι του Δημοσίου προς παρακολούθησιν των ερευνών, άνευ της παρουσίας των οποίων απαγορεύεται η έναρξις αυτών, διωκομένου του παραβάτου κατά τας περί κλοπής διατάξεις του Ποινικού νόμου και αφαιρουμένης και της αδείας ερευνών. 3. Τα της ανελκύσεως εκ των υδάτων ή της ανασκαφής εν γένει έξοδα και η ανόρθωσις πάσης ζημίας, προκυπούσης ως εκ της ανασκαφής, βαρύνουσι τον καταδείκτην. 4. Εις τους τοιούτους καταδείκτας, τους τυχόντας αδείας ερεύνης και συμμορθωθέντας προς τας διατάξεις του παρόντος, επιτρέπεται εις τον επί των Οικονομικών Υπουργόν να παρέχη αμοιβήν ίσην πρός το ήμισυ της αξίας του ανακαλυφθέντος θησαυρού. Η αμοιβή αυτή δύναται να παρέχεται και εις τους τυχαίως, άνευ εξεζητημένης ερεύνης, ανακαλύπτοντας τοιούτους θησαυρούς, εφ' όσον δεν απέκρυψαν τούτους από των δημοσίων αρχών. 5. Δια Διαταγμάτων κανονίζονται αι λεπτομέρειαι του παρόντος νόμου και ιδία ο τρόπος και η διαδικασία του καθορισμού της αξίας του θησαυρού, προς υπολογισμόν της παρασχετέας αμοιβής».

2. Στο άρθρο 1041 ΑΚ ορίζεται ότι: «Εκείνος που έχει στη νομή του με καλή πίστη και με νόμιμο τίτλο πράγμα κινητό για μια τριετία, γίνεται κύριος του πράγματος (τακτική χρησικτησία)», ενώ στο άρθρο 1045 ΑΚ « Εκείνος που έχει στη νομή του για μια εικοσαετία πράγμα κινητό ή ακίνητο, γίνεται κύριος (έκτακτη χρησικτησία)».

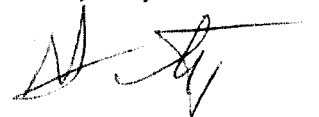
Κατά το άρθρο 1075 ΑΚ: «*Εκείνος που παίρνει στη νομή του αδέσποτο κινητό, γίνεται κύριός του*», κατά δε το άρθρο 1076 ΑΚ: «*Κινητό πράγμα γίνεται αδέσποτο, αν ο κύριος εγκαταλείψει τη νομή του με σκοπό να παραιτηθεί από την κυριότητα*».

Κατά το άρθρο 1081 ΑΚ «*Όποιος βρήκε χαμένο πράγμα έχει υποχρέωση να ειδοποιήσει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση εκείνον που το έχασε ή τον κύριο ή κάθε άλλο δικαιούχο. Αν είναι δύσκολη τέτοια ειδοποίηση, έχει υποχρέωση να ειδοποιήσει την αστυνομική αρχή και να αναφέρει τα περιστατικά που γνωρίζει εφόσον συντελούν στην ανεύρεση του δικαιούχου...*» ενώ κατά το άρθρο 1088 ΑΚ «*Με την παρέλευση έτους από την ειδοποίηση της αστυνομικής αρχής ο ευρέτης αποκτά την κυριότητα του πράγματος από τη στιγμή της εύρεσης, εκτός αν στο μεταξύ ο δικαιούχος έγινε γνωστός στην αρχή ή στον ευρέτη. Με την απόκτηση της κυριότητας επέρχεται απόσβεση κάθε εμπράγματος δικαιώματος τρίτου*».

Τέλος, στο άρθρο 1093 ΑΚ ορίζεται ότι : «*Εκείνος που βρήκε και πήρε στη νομή του κινητό πράγμα αξίας, κρυμμένο μέσα σε άλλο πράγμα, κινητό ή ακίνητο, τόσο καιρό ώστε να μην μπορεί να εξακριβωθεί ο κύριός του (θησαυρός) γίνεται κύριος του μισού θησαυρού. Ο άλλος μισός ανήκει στον κύριο του πράγματος όπου ήταν κρυμμένος ο θησαυρός*».

III. Από τις προεκτεθείσες διατάξεις προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Από την αντιπαραβολή των διατάξεων των άρθρων 1075,1076, 1081 και 1088 του ΑΚ με τη διάταξη του άρθρου 1093 του ίδιου Κώδικα, προκύπτει ότι ο θησαυρός διαφέρει αφενός από το αδέσποτο, διότι δεν προϋποθέτει εγκατάλειψη της νομής του με σκοπό την παραίτηση από την κυριότητα αυτού, αφετέρου δε από το απολωλός, διότι δεν προϋποθέτει απώλεια νομής στο πράγμα (βλ. Γεωργιάδη Εμπράγματον παρ. 35 Ι). Και τούτο διότι ο θησαυρός είναι κινητό πράγμα, το οποίο έχει αξία, είναι δηλαδή πολύτιμο και πρέπει να ήταν κρυμμένο επί τόσο χρόνο ώστε να υφίσταται αντικειμενική αδυναμία εξακρίβωσης του κυρίου του πράγματος. Αν συνεπώς ο ιδιοκτήτης παραμένει άγνωστος για άλλους λόγους, δεν πρόκειται για θησαυρό, αλλά για απολωλός. Πόσο χρόνο πρέπει να παρέμεινε το πράγμα κρυμμένο, είναι ζήτημα πραγματικό. Σύμφωνα με την ΕφΑθ 2013/1970 (Δνη 1970,132)

χρόνος δέκα οκτώμισυ ετών δεν ήταν αρκετός για να χαρακτηριστεί το πράγμα ως θησαυρός (πρβλ και Αναστασιάκη ΝΔικ 11,551, κατά τον οποίο χρόνος 160 ετών «καθιεροί οιοινεί τεκμήριον ότι εν αμφιβολία το εύρημα εις ουδένα ανήκει...» πρβλ. ΑΠ 1336/1992 Δνη 1995,174).

Για την κτήση της κυριότητας του θησαυρού απαιτείται: α) Να ανακαλυφθεί, δηλ. να υποπέσει στην αντίληψη κάποιου προσώπου είτε τυχαία ή ύστερα από αναζήτηση. Μόνη όμως η ανακάλυψη δεν αρκεί για να αποκτηθεί η κυριότητα, με αυτή ο ανακαλύψας αποκτά μόνο δικαίωμα προσδοκίας και β) κατάληψη της νομής του πράγματος ως επακόλουθο της ανακάλυψης. Η ανακάλυψη θησαυρού και η κτήση της νομής αυτού συνεπάγεται τη θεμελίωση συγκυριότητας μεν αν η ανεύρεση έγινε σε ξένο ακίνητο, αποκλειστικής δε κυριότητας, αν αυτό βρέθηκε σε ακίνητο του ευρέτη. Η απόκτηση της εξ αδιαιρέτου κυριότητας από τον κύριο του ακινήτου επέρχεται ipso jure, χωρίς ν' απαιτείται μεταβίβαση από τον ανακαλύψαντα το θησαυρό.

2. Ο ν.6133/1934 ρυθμίζει μόνο τη διαδικασία της χορήγησης άδειας ανεύρεσης κρυμμένου θησαυρού σε κάθε είδους κτήμα, δημόσιο ή ιδιωτικό ή σε λίμνες ή σε θάλασσες. Περαιτέρω, ο ως άνω νόμος αναφέρεται σε κρυμμένο θησαυρό που πιθανολογείται ότι ανήκει στο Δημόσιο, από οποιαδήποτε αιτία, δυνάμει των υφισταμένων διατάξεων του δικαίου, χωρίς ο νόμος να δημιουργεί δικαίωμα του Δημοσίου επί του θησαυρού αυτού. Συνεπώς αν σε δεδομένη περίπτωση ο ευρεθείς κρυμμένος θησαυρός δεν ανήκει στο Δημόσιο, δεν είναι δυνατόν να τύχουν εφαρμογής οι διατάξεις του ν. 6133/1934, αλλά θα εφαρμοστούν μόνο οι διατάξεις του άρθρου 1093 ΑΚ, σύμφωνα με τις οποίες, όπως προαναφέρθηκε, εκείνος που βρήκε και πήρε στη νομή του το θησαυρό γίνεται κύριος του μισού θησαυρού, ενώ ο άλλος μισός ανήκει στον κύριο του πράγματος όπου ήταν κρυμμένος ο θησαυρός (πρβλ. Γνωμ. ΝΣΚ 548/1960).

Εξάλλου, στην έννοια του κρυμμένου θησαυρού των διατάξεων του ως άνω νόμου, εμπίπτουν όχι μόνο τα ειδικά αναφερόμενα σ' αυτές πράγματα, δηλαδή τα χαρτονομίσματα οποιασδήποτε Επικράτειας ή τα χρυσά ή αργυρά νομίσματα αλλά και άλλα οποιασδήποτε αξίας τιμαλφή πράγματα, επί των οποίων το Ελληνικό Δημόσιο έχει αποκτήσει δικαίωμα είτε από τον πόλεμο

(π.χ. ως διάδοχο κράτος) είτε από οποιασδήποτε άλλη νόμιμη αιτία, όπως δωρεά εν ζωή ή αιτία θανάτου, πώληση, κληρονομική διαδοχή, χρησικτησία κλπ. Κατά τη σχετική ρητή διάταξη εξαιρούνται των ρυθμίσεων του νόμου τα αντικείμενα που έχουν αρχαιολογική αξία.

Ως εκ τούτου, ο αιτούμενος την παροχή διοικητικής άδειας αναζήτησης θησαυρού πρέπει να παραθέτει-πλην άλλων- συγκεκριμένα στοιχεία που να δικαιολογούν, κατά λογική πιθανολόγηση, τόσο τον χαρακτήρα του υπό αναζήτηση αντικειμένου ως θησαυρού, όσο και την ύπαρξη στο συγκεκριμένο θησαυρό δικαιωμάτων του Δημοσίου.

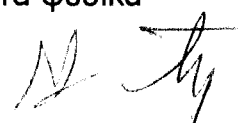
3. Κατά τις σαφείς διατάξεις του ν. 6133/1934 εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια του Υπουργού Οικονομικών να χορηγήσει τη σχετική άδεια.

Γίνεται δεκτό (βλ.Γνωμ.582/1981) ότι δικαίωμα να ζητήσει άδεια για την ανεύρεση θησαυρού αναγνωρίζεται καταρχήν στον κύριο του ακινήτου, που είναι κρυμμένος ο θησαυρός.

Περαιτέρω, όμως, ο νόμος παρέχει το ως άνω δικαίωμα στους καταδεικτες με ρύθμιση ενιαία τόσο για τα εθνικά (δημόσια) όσο και για τα ιδιόκτητα(ιδιωτικά) ακίνητα, χωρίς να περιορίζει αυτό απολύτως στους ιδιοκτήτες των τελευταίων ακινήτων με βούληση αποκλεισμού των τρίτων (καταδεικτών) που ενεργούν κατόπιν συναίνεσως των ιδιοκτητών (βλ. σχετικά την 1072831/6048/A0010/Πολ.1208/18-10-1990 εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών που ακολουθεί την τελευταία άποψη). Επομένως ο νόμος αναγνωρίζει δικαίωμα να ζητήσει τη σχετική άδεια και στον καταδείκτη μη ιδιοκτήτη του ιδιωτικού ακινήτου, υπό την απαραίτητη όμως προϋπόθεση της συναίνεσης του ιδιοκτήτη(πρβλ. Γνωμ. ΝΣΚ 440//1995).

Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι επί χορηγήσεως σε τρίτο μη ιδιοκτήτη άδειας ανεύρεσης δημόσιου θησαυρού, κρυμμένου σε ιδιωτικό ακίνητο, η συναίνεση του ιδιοκτήτη που αποτελεί νόμιμη προϋπόθεση για τη χορήγηση της άδειας πρέπει να υφίσταται κατά την έκδοσή της.

4. Περαιτέρω και λαμβάνοντας υπόψη ότι ο ν. 6133/1934 δεν διακρίνει, αλλά αναφέρεται γενικά σε καταδεικτες, δηλαδή σε πρόσωπα που γνωστοποιούν στο δημόσιο πληροφορίες, πρόθεση και δυνατότητα για την ανεύρεση δημόσιου θησαυρού, ως τέτοιοι πρέπει να νοούνται τόσο τα φυσικά

όσο και τα νομικά πρόσωπα, όπως εκπροσωπούνται νόμιμα. Κατά συνέπεια και οι εμπορικές εταιρίες ως νομικά πρόσωπα με νόμιμη εκπροσώπηση, νομιμοποιούνται για την υποβολή αιτήματος άδειας ανεύρεσης θησαυρού.

IV. ΥΠΑΓΩΓΗ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στη συγκεκριμένη περίπτωση από το διδόμενο από την ερωτώσα υπηρεσία ιστορικό και από τα στοιχεία που τέθηκαν υπόψη του Τμήματος προκύπτει ότι η αίτηση του ερωτήματος είναι αόριστη και αντιφατική, καθόσον η αιτούσα εταιρία επικαλείται τόσο τις διατάξεις του ν. 6133/1934, όσο και το άρθρο 1093 ΑΚ, δεν προσδιορίζει την ακριβή αιτία και τον αποδέκτη της φερόμενης αποστολής νομισμάτων, τον χρόνο κατασκευής ή φύλαξης τους ή κάποιο άλλο στοιχείο που θα μπορούσε, κατά λογική πιθανολόγηση, να οδηγήσει στο συμπέρασμα για την ύπαρξη ή όχι θησαυρού, δημόσιου ή ιδιωτικού, προκειμένου να είναι δυνατή και η κρίση για τη νομιμότητα ή μη υποβολής του αιτήματος άδειας ανεύρεσης θησαυρού. Κατά συνέπεια, η γνωμοδοτική κρίση του Τμήματος περιορίζεται στην απάντηση του γενικής ερμηνευτικής φύσεως σκέλους του ερωτήματος.

Κατόπιν αυτών, κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος, επί των τεθέντων ερωτημάτων αρμόζουν οι ακόλουθες απαντήσεις:

A. Ως κρυμμένος θησαυρός που μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο αίτησης άδειας ανεύρεσης ,κατά τις διατάξεις του ν. 6133/1934, χαρακτηρίζονται τόσο τα ειδικά αναφερόμενα σ' αυτές πράγματα (χαρτονομίσματα οποιασδήποτε Επικράτειας, χρυσά ή αργυρά νομίσματα), αλλά και άλλα οποιασδήποτε αξίας τιμαφή πράγματα, επί των οποίων, κατά λογική πιθανολόγηση, το Ελληνικό Δημόσιο φέρεται να έχει αποκτήσει δικαίωμα είτε από τον πόλεμο(π.χ. ως διάδοχο κράτος) είτε από οποιασδήποτε άλλη νόμιμη αιτία(π.χ. δωρεά εν ζωή ή αιτία θανάτου, πώληση, κληρονομική διαδοχή, χρησικτησία κλπ.). Ο κατά τα ανωτέρω θησαυρός μπορεί να είναι κρυμμένος είτε σε δημόσιο είτε σε ιδιωτικό ακίνητο. Στην περίπτωση αιτήματος για τη χορήγηση άδειας ανεύρεσης δημόσιου θησαυρού σε ιδιωτικό ακίνητο απαιτείται επιπλέον και η συναίνεση του ιδιοκτήτη του ακινήτου. Συνεπώς εάν ο κατόπιν άδειας του ν. 6133/1934 ευρεθείς κρυμμένος θησαυρός αποδειχθεί ότι δεν ανήκει στο Δημόσιο, θα τύχουν

εφαρμογής οι διατάξεις του άρθρου 1093 ΑΚ που ορίζουν ως συγκύριους του θησαυρού τον ευρέτη αυτού και τον κύριο του ακινήτου όπου ο θησαυρός ήταν κρυμμένος.

Β. Στην περίπτωση κατά την οποία ο κύριος του υπό αναζήτηση κρυμμένου αντικειμένου δεν είναι άγνωστος αλλά άλλο- πλην του Δημοσίου- γνωστό πρόσωπο και το κινητό πράγμα είναι κρυμμένο σε δημόσιο ακίνητο, τότε εφαρμογή έχουν οι διατάξεις για την εύρεση απολωλός.

Γ. Ως καταδείκτες, κατά τις διατάξεις του ν. 6133/1934, νοούνται τόσο τα φυσικά όσο και τα νομικά πρόσωπα και, κατά συνέπεια, είναι δυνατή η χορήγηση άδειας για ανεύρεση κρυμμένου θησαυρού σε εταιρία .

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 4 - 6 -2014.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΑΠΕΣΣΟΣ

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ν.Σ.Κ.

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

ΕΜΜΑΝΟΥΕΛΑ Ν. ΠΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΑΡΕΔΡΟΣ Ν.Σ.Κ.